

В. М. Чекштуріна,
канд. пед. наук

УДК [003.345: 930.85]: 316.773.2

Абревіатура PR: сакральне значення руноскрипту

У статті розглянуто сакральний зміст рунічних знаків, які є складовою частиною абревіатури PR. Проаналізовано особливості утворення абревіатур різних типів, а також визначено тип абревіатури PR. Уточнено передумови виникнення потреби в створенні абревіатур у соціальнокомунікаційному просторі та розкрито зміст понять «знак», «руна», «руноскрипт». Представлено рунічну знакову систему футарк. Розглянуто особливості використання рунічних знаків P (вуньйо) та R (райдо) у торгових марках, зокрема наведено приклади використання руноскрипту PR у фірмових блоках всесвітньо відомих брендів.

Ключові слова: абревіатура, руна, знак, футарк, руноскрипт.

Вступ. У сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства дедалі популярнішими стають послуги фахівців у галузі зв'язків із громадськістю. Стрімкий розвиток цього напрямку пов'язують зі значною потребою компаній та відомих персон у формуванні власного позитивного іміджу для підвищення з допомогою інформаційних технологій символічного капіталу. Однак у комунікаційному просторі частіше використовують замість вислову «зв'язки із громадськістю» англійськомовну абревіатуру «PR»: «PR-технології», «фахівці з PR» та ін. На нашу думку, це пов'язано не лише з модою на англійські назви, а з неусвідомленим впливом двох букв P та R, які є рунічними знаками і мають сакральний зміст.

Незважаючи на те, що в теорії соціальних комунікацій існують доволі численні, хоча і фрагментарні, дослідження, присвячені проблемам абревіації, скорочені лексичні одиниці залишаються у багатьох випадках лінгвістичною загадкою. Використання абревіатур у соціальнокомунікаційному просторі завжди було актуальною темою для вивчення, але в останнє десятиліття у зв'язку з появою великої кількості складних понять їй приділяється особлива увага.

Скорочені лексичні одиниці як специфічне комунікаційне явище розглядали у своїх працях чимало українських і закордонних науковців. До найбільш ґрунтовних праць з цих питань можна зарахувати роботи Д. Алексеєва, Є. Волошина, Я. Кліменко, М. Сегалія, Я. Шаповалової, Л. Шеляховського, Р. Уельза та ін. [1; 2; 3].

Отже, мета цієї статті – проаналізувати сакральне значення абревіатури PR, розглянути особливості використання рунічних знаків P

(вуньйо) та R (райдо) у фірмових блоках відомих брендів.

Результати й обговорення. З підвищенням темпу життя комуніканти дедалі частіше у комунікаційному процесі використовують різноманітні скорочення. Зростання кількості скорочень у сучасній англійській мові є закономірним наслідком розвитку інформаційного простору. Поява абревіатури PR – результат міжнародних інтеграційних процесів у сучасному суспільстві. Більшість ускладнених понять в українській та англійській мовах виражаються за допомогою словосполучень або складних слів, але вони громіздкі. Тому для спрощення процесу комунікації виникає необхідність у їх скороченні тими чи тими способами. Наприклад, словосполучення Public Relations у діловій сфері перетворилося на абревіатуру PR, потім стало використовуватися і в науковій літературі. В українській мові є затверджений освітніми стандартами переклад Public Relations – зв'язки із громадськістю, однак він не скорочується до абревіатури ЗГ. Українці не стали створювати власну абревіатуру, а користуються англійською. Пояснити цей феномен можна глибинним сакральним змістом, закладеним у літерах P та R, які є рунічними знаками та використовувалися з давніх часів у магічних написах. Сакральний (лат. *sacrum*) – священний, той, що має магічний зміст, який звучить як заклинання [4]. Сакральні об'єкти мають не лише матеріальний, але й духовний вимір, пов'язаний із вищим світом.

Руни – це сукупність знаків, призначених для передавання сакральної інформації. Інтерес до рун посилюється в перших століттях нашої ери, хоча основи рунічного мистецтва було закладено значно раніше. Слово «run» з ірланд-

ської – «таємниця» або «рішення» [5]. Рунами ірландці користувалися для ворожіння та прийняття рішень. Але коли виникла потреба в писемності, система рун стала основою для створення алфавітів. Археологи вже довели наявність зв'язку літер із рунами. Навіть у сучасних українській, англійській, російській абетках до 10 літер за формою відповідають рунічним знакам, а в римській – таких букв аж 13. Крім цього, деякі літери в давньолатинській, римській та рунічній системах писемних знаків подібні між собою, що підтверджує їх спільне походження. Незважаючи на те, що рунічна символіка зародилася в стародавні часи, засобом комунікації руни стали лише в перших століттях нашої ери. Протягом історії змінилися кілька рунічних абеток, але найбільше поширився скандинавський варіант «Старший Фугарк», названий за першими шістьма літерами: F, U, Th, A, R і K. Він складається з 24 знаків і ділиться на три групи [5].

Рунічну знакову систему слід розглядати набагато ширше, ніж елементарну форму писемності, адже це цілий культурний пласт, який охоплює міфологію, релігію й певні аспекти магічного мистецтва. Уже в Етрурії та Венеції (землях етрусків і венеців) до алфавіту ставилися як до об'єкта, що має сакральне походження та здатний впливати магічним чином. Про це свідчать, наприклад, знайдені в етрусських похованнях таблички з переліком алфавітних знаків [6]. Це найпростіший вид рунічної магії, поширений і на північному заході Європи.

Рисунок 1.
Руни Вуньо, Райдо
та аббревіатура PR (Public Relations)

Руни Вуньо та Райдо (літери P та R) символізують радість, успіх у подорожі. Відома аббревіатура PR є руноскриптом (див. Рис. 1). Руноскрипт – це поєднання з кількох рун [7]. Він містить не лише смисли рун, що входять до нього, але й має властивість системи – емерджентність, тобто породжує нову смислову якість – додатковий зміст. Для руноскрипту PR характерний такий сакральний контекст: влада, популярність, легке просування ідей у соціумі, успіх, процвітання.

Розглянемо детальніше особливості утворення аббревіатури PR. Аббревіатура (від італ. *abbreviatura* – короткий; від лат. *abbrevio* – скоро-

чую) – скорочення кількох слів та з'єднання їх в одне складноскорочене слово. Використовується здебільшого у назвах установ, організацій, держав, посад і є характерною для ділових і газетних жанрів мови. Найчастіше аббревіатури бувають літерними (ініціальними): складаються з перших літер кількох слів, сприймаються (тлумачаться) як один звук (наприклад, США – Сполучені Штати Америки) [8, с. 25]. Отже, аббревіатура PR є ініціальною.

Розрізняють такі способи перекладу аббревіатур:

1. Переклад відповідною повною формою слова або словосполученням.
2. Транскодування скорочення.
3. Заміна англійського скорочення еквівалентним українським скороченням.
4. Транскодування повної (вихідної) форми відповідного скорочення [8, с. 65].

У процесі соціальнокомунікаційних контактів, зокрема в торговельних марках, аббревіатуру PR не перекладають і використовують в англійській формі (див. Рис. 2).

Рисунок 2.
Використання рун Вуньо і Райдо
у торговельних марках

Проаналізуємо сакральний зміст складників руноскрипту PR – рун P та R. Символічне значення руни P (Вуньо) – радість. Вона допомагає людині відчути радість, переконує подолати слабкості, обмеження й безпідставні побоювання, пропонує повірити в себе. Ця руна є добрим знаком у всіх відносинах. Як би не розгорталися події, після отримання Вуньо виявляється, що вони розгортаються позитивно. Усе влаштовується кращим чином. Рунічний знак P символізує молочну силу. В язичництві існували три

рівні поділу сил: молочна сила, або Яві, сила підземного світу – Наві, сила вищого світу – Праві [9]. Яві – сила проявленого плану, яка вливається в людину через кольори, аромати, живих істот, ландшафти, поверхню землі, повітря, коливання стихій. Молочна сила – це ті природні енергії, які нас оточують і сприймаються тілом каналами звичайних відчуттів. Потрапивши в кризову ситуацію, ми часто дуже емоційно з'ясовуємо стосунки між нами й елементами ситуації – людьми, грошима, інформацією та ін. Руна Вуньо є символом світла й радості. У руноскриптах вона допомагає гармонізувати ситуацію, спрямувати її у позитивне русло.

Символічне значення руни R (Райдо) – рух уперед. Назва перекладається як «їзда» або «подорож», і в колах дослідників рун ця інтерпретація стала загальноприйнятною [10]. Символічно «їзда» асоціюється з рухом, оволодінням ситуацією, взяттям на себе ініціативи і керівництва, початком нової справи, прийняттям рішення і вибором напрямку руху.

В «Англосаксонській руничній поемі» Райдо присвячені такі рядки:

В чертогах приємна Рада
всякому воїну
І сил додає будь-якому чоловікові,
Хто верхи на коні могутньому
Долає довгий шлях [10, с. 114].

Англосаксонська назва цієї руни – «Радий», німецька Rat і голландська raad, що означає «рада». У Голландії органи міського управління доволі часто називають «de raad», що буквально перекладається як «рада». Готське слово raith асоціюється з королівською владою. У минулі часи на королях лежав обов'язок вершити суд і вирішувати, хто винен, а хто правий. Латинська назва короля rex походить від того самого кореня, що й raith. Таким чином, можна стверджувати, що Райдо – руна, сакральний зміст якої – рух до влади, знатності, відомості, популярності. У старовину люди отримували високий титул не просто за правом народження: його потрібно було заслужити й утримати, і володіння ним означало відповідальність і чесність. У Голландії й Німеччині лицар іменується, відповідно, «ridder» і «Ritter», що знову повертає нас до Райдо. У руноскриптах руна використовується для прискорення процесів розвитку ситуації.

Таким чином, руна Райдо можна використувати в логотипах для успішного розвитку бізнесу, подолання несприятливих обставин, упорядкування справ (див. Рис. 3). Також руни використовують в амулетах, для вирішення особистісних ситуаційних проблем.

Рисунок 3.

Руна Райдо у торговельних марках

Висновки. Отже, знання сакрального змісту руничних символів дає змогу свідомо використувати абревіатуру PR у торговельних марках та ефективно організувати просування бізнесу в символічному просторі. Подальше дослідження сакральної функції руничних знаків сприятиме розширенню теорії соціальної комунікації за рахунок проблематики поліпшення якості комунікаційних контактів у знаково-символічному полі.

1. Волошин Е. П. Абревиатуры в лексической системе английского языка : дисс. ... канд. филол. наук / Е. П. Волошин. – М., 2005. – С. 12.

2. Клименко Я. Ф. Абревиатура / Я. Ф. Клименко // Українська мова : енциклопедія. – К. : Українська енциклопедія, 2000. – № 5. – С. 12–16.

3. Шаповалова А. П. Абревиация и акронимия в лингвистике / А. П. Шаповалова. – Ростов, 2003. – С. 80–84.

4. Головей В. Ю. Сакральне в мистецтві: проблеми образотворчої репрезентації : монографія / В. Ю. Головей ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2012. – 420 с.

5. Дугин А. Г. К вопросу о славянских рунах / А. Г. Дугин. – М., 1993. – 380 с.

6. Макаев Э. А. Язык древнейших рунических надписей / Э. А. Макаев. – М., 1965. – 180 с.

7. Мельникова Е. А. Скандинавские рунические надписи / Е. А. Мельникова. – М. : Восточная литература, 2001. – 255 с.

8. Рецкер Я. И. Пособие по переводу из английского языка на русский / И. Я. Рецкер. – М. : Просвещение, 1982. – 160 с.

9. Рыбаков Б. А. Язычество древних славян / Б. А. Рыбаков. – М. : Наука – 480 с.

10. Платов А. В. Руническая магия / А. А. Платов. – М., 1994. – 236 с.

Подано до редакції 25. 02. 2014 р.

Chekshturina Viktoriya. Abbreviation of PR: sacred value of runoskrip.

In this article it is considered the sacral meaning of rune signs which are the part of abbreviation of PR. It is analyzed the peculiarities of formation of abbreviation of different types. It is defined the type of abbreviation

of PR. It is specified the predictors of need for creation of abbreviation in social communication space and it is specified the meaning of notions: “sign”, “rune”, “runoskript”. It is presented the peculiarities of use of runic signs P (vunyo) and R (raido) in the trade systems, namely the examples of use of runoskript PR in the firm blocks of the world known brands.

Keywords: abbreviation, rune, sign, futark, runoskript.

Чекштурина В. М. Аббревиатура PR: сакральное значение руноскрипта.

В статье рассмотрено сакральное содержание рунических знаков, которые составляют аббревиатуру PR. Проанализированы особенности образования аббревиатур различных типов, а также определен тип аббревиатуры PR. Уточнены предпосылки возникновения потребности в создании аббревиатур в социальнокоммуникационном пространстве и раскрыто содержание понятий «знак», «руна», «руноскрипт». Представлена руническая знаковая система футарк. Рассмотрены особенности использования рунических знаков P (вунью) и R (Райдо) в торговых марках, в частности приведены примеры использования руноскрипта PR в фирменных блоках всемирно известных брендов.

Ключевые слова: аббревиатура, руна, знак, футарк, руноскрипт.